

ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасне суспільство характерне домінуючою роллю інформації, яка починає відігравати провідну роль у житті кожної людини. В умілих руках, вона стає не тільки засобом існування, але і зброєю. Так, щоб перемогти ворога, достатньо його дезінформувати, навести по хибному сліду, і подібний прийом, напевно, використовується багатьма країнами. Але інформація – це ще й товар, і якщо вона дійсно важлива, то буде користуватися значним попитом у людей.

Основною причиною, яка призвела до появи подібного суспільного устрою, був приголомшливий розвиток мікротехнологій, зокрема, комп'ютерних систем. До їх винайдення, передача відомостей з одного пункту в інший була не тільки повільнішою, але й більш затратною фінансово, потребувала чималих людських та грошових ресурсів. В часи, коли Інтернет замінив собою громіздкі паперові архіви, а більшість державних послуг, як-от реєстрація місця проживання, переведені у електронний режим, інформація набуває неабиякого значення.

Стрімкий розвиток суспільства породив надважливу дискусію серед соціологів: а чи постіндустріальне це суспільство? Чи його варто виокремити в окрему категорію?

Концепція інформаційного суспільства, загалом, виходить із постіндустріальної теорії Белла і Тоффлера, та є її логічним продовженням. Сам Тоффлер відводив головну роль у поширенні інформації телекомунікаційній кабельній мережі, і дійсно, її вплив на свідомість та почуття людини не можна недооцінювати. Прибічники концепції вважають, що інформація та знання у сучасному суспільстві є значнішими за працю, та навіть капітал, які переважали в індустріальному устрою. Штучний інтелект розглядається, як «інформаційне трактування самої людини», та є одним із головних факторів інформаційного суспільства [1].

Загалом, можна виділити такі основні риси, які свідчать про настання інформаційного суспільства:

- 1) наявність значних інформаційних ресурсів, і їх провідна роль в економіці окремих країн;
- 2) поява нових професій, пов'язаних з комп'ютерним забезпеченням: ІТ-спеціалісти, копірайтери, програмісти, кіберполіція тощо. Крім того, ці професії стають одними з найбільш оплачуваних, отже, відповідають очікуванням суспільства та роботодавців.
- 3) формування окремої інформаційної індустрії;
- 4) звичайні люди мають технічні можливості швидкого доступу до інформації та її передачі;
- 5) традиційні предмети споживання: сільськогосподарська продукція, промислові вироби, все ще користуються попитом у суспільстві, проте поряд з цим невпинно зростає частка інформаційного продукту.

Тим не менш, сама людина відіграє важливе значення в інформаційному середовищі, оскільки є носієм інтелектуального капіталу [2]. Іноді, по відношенню до сучасної форми соціуму, вживається термін «цифрове суспільство», оскільки відомості в ньому подаються переважно у цифровій, дискретній формі [3].

Інформаційне суспільство є категорією соціальної філософії, проте перебуває на етапі становлення. Але вже можна стверджувати про доцільність вживання цього терміну по відношенню до сучасного соціуму, оскільки саме інформація – а не сфера послуг, ферма, чи промисловість – стає домінуючим чинником розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. Філософія інформаційного суспільства за О.Тоффлером. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/philosophy/12946/>

Венченко М. А., здобувачка вищої освіти, група ЕК1-1(101-216-01)
Науковий керівник – **Пилипенко С. Г.**, к. ф. н., доцент
Державний біотехнологічний університет (м. Харків, Україна)

СИСТЕМНІ ДЕФОРМАЦІЇ ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Для будь-якого суспільства характерні цілісність та стійкість, здатність до самовідтворення та саморегуляції, певний рівень культури. Будь-яке сучасне суспільство характеризують як постіндустріальне. У такому суспільстві у сфері послуг зайнято не менше 50% працюючого населення, а виробництво товарів набагато перевищує власні потреби.

В постіндустріальному суспільстві основним механізмом, що регулює усі сфери життя, є ринок. У такому соціумі домінує раціоналізм, критицизм та індивідуалізм. Велику роль відіграють наукові дослідження та освіта. Соціальні зв'язки є дуже складними, а відносини між людьми регулюються на основі контрактів, договорів і законів. Головною ознакою соціальної диференціації є не власність, а володіння інформацією та контроль над нею. Постіндустріальне суспільство називають ще інформаційним, для нього є характерним виникнення нових систем телекомунікацій та освіти. Українське суспільство сьогодні знаходиться у стані трансформації, на стадії переходу від індустріального суспільства до інформаційного. Будь-яка соціальна трансформація — це процес глибоких соціальних змін.

Основу соціального суспільства становить населення, яке пов'язане чи було пов'язане насамперед з державною формою власності. Основна його частина перебуває на межі бідності, ставлячи за мету лише фізіологічне виживання. Багато цих людей перебувають у стані глибокої соціальної деградації, соціальної маргінальності й не сподіваються на краще. Тривожність такого становища полягає в тому, що саме з цих верств, категорій населення, більшість з яких перебувають на межі малозабезпеченості, бідності, і має формуватися середній клас.

Значна частина таких елементів соціальної структури, які є потенційною основою середнього класу, мають вагомий професійно-кваліфікаційний і освітній потенціал, досвід продуктивної діяльності. Однак у сучасних умовах часто-густо він не здатний сприяти включенню індивіда в систему суспільного виробництва, забезпечити відповідний цьому потенціалу особистості рівень доходів. А отже, пов'язані з цим соціально-економічні сподівання здебільшого не справдилися.

Особливо яскраво зазначені деформації, суперечності простежуються на прикладі поділу споживчого ринку на два типи (рівні, сектори), ціни в яких істотно різняться. Один — для першої категорії населення з практично необмеженою платоспроможністю, які відвідують "свої", дорогі магазини, заклади культури та обслуговування, мають особистий транспорт, на яких працює розгалужена інфраструктура, засобом платежу яких є переважно вільно конвертована валюта. Інший — для переважної більшості населення з невисоким рівнем достатку, низькою купівельною спроможністю, яке змушене обмежуватися лише товарами найпершої необхідності.

Викликає занепокоєння, що такий поділ соціальної структури українського суспільства поглиблюється. Він охоплює не лише сферу споживчого ринку, а й усі основні напрямки суспільної життєдіяльності, зокрема систему ціннісно-нормативних регуляторів діяльності й поведінки зазначених двох верств, категорій населення. Сформувалися дві системи соціального світогляду, які перебувають у стані конфлікту, що поглиблюється.